

УДК 821.133.1-31.09"20"

Р.А. Кохан

DOI 10.25128/2617-3427 19.51.05

Теоретико-методологічна парадигма радості в сучасній прозі про дітей: поетологічна перспектива

Сучасна гуманітаристика засвідчує широку перспективу літературознавчого дослідження. Твори сучасних зарубіжних письменників про дітей та дитинство становлять важливий об'єкт наукового зацікавлення і поетикального аналізу. Наукова новизна запропонованої проблеми потребує виокремлення теоретично-сміслового центру, що здатен нашаровувати та розгортати літературознавчу інтерпретацію художньо актуалізованого світу дитинства. Стаття центрує дослідницьку увагу довкола теоретичної проблеми – «парадигма радості». Диференціація основних підходів для поетикального дослідження забезпечує аргументований теоретичний дискурс і поглиблений аналіз процесу художнього моделювання фікційного світу та його рецензивного розкодування.

Ключові слова: дитинство, герменевтика, феноменологія, рецензивна естетика, інтерпретація.

Roksoliana Kohan. Theoretical and methodological paradigm of joy in the contemporary fiction for children: a poetological perspective

Modern humanities testify to the broad perspective of literary studies. The works of contemporary foreign writers about children and childhood are an important object of scientific interest and poetics analysis. The scientific novelty of the proposed problem requires to distinguish a theoretical and semantic center that is capable of layering and unfolding a literary criticism interpretation of the artistically foregrounded world of childhood. The article focuses the research attention on a theoretical problem – the «paradigm of joy». Reaching the philosophical depths, this problem is intimately intertwined with cultural studies, the social sciences, and is originally implicated in literature. The combination of methodological principles of hermeneutics, phenomenology, receptive aesthetics, theory of childhood subculture, as well as worldview constants of the 21st century makes it possible to study the contours of the deployment of the contemporary prose artwork about a child for an adult reader. The differentiation of basic approaches for

poetics research provides a reasoned theoretical discourse and an in-depth analysis of the process of artistic modeling of the fictional world and its receptive decoding.

Key words: *childhood, hermeneutics, phenomenology, receptive aesthetics, interpretation.*

Літературознавчий дослідницький простір вводить сучасну гуманітаристику в глибини «мульти-вивчення» світу і розширює рамку споглядання буття до незбагненої кількості тлумачень.

Постановка наукової проблеми та її значення. «Хронотоп буття» та «хронотоп тривання» накладаються у свідомостях діяча та спостерігача й формують таким чином надскладну ментальну матрицю. Універсальним «дзеркалом світовідчуття» та каталізатором морального становлення людства є, як переконливо свідчить історія, література. Опрацювання світоглядних феноменів, їх «усталення» та дискурс становить ядро системи творчих зацікавлень. Паралельно з численними дихотоміями та поєднаннями, запропонованими літературою, особливо актуальним в людино-/особоцентричній проекції сучасності видається віковий компонент в його цілісному потрактуванні в межах художнього твору.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Література про дітей для дітей / про дітей та дитинство для дорослих – один із тих кодів, що дають доступ до мегапізнання мегауніверсуму. Письменники, літературознавці, критики, педагоги, психологи, культурологи та гуманітарії різних напрямів, наче філософський камінь, шукають істину творення і розуміння мисленнєвої парадигми й виокремлюють дрібні її часточки в літературному потрактуванні дитинства – особливо на сучасному етапі науки, коли увага зосереджується на одночасному активному існуванні принципово несумісних поколінь. Дослідницька увага І. Алтер, Р. Ф. Анди, Ф. Арьєс, Ч. Е. Баннела, Б. Бегак, М. Георгієвої, Г. Дженкінса, В. Джоссен, В. Жибуля, К. Зайцевої, С. Іванюк, Х. Канінгема, В. Кизилової, Р. Лейковскі, М. Ніколаєвої, Е. Огар, О. Папуші, Л. Поллок,

М. Сакс, Б. Салюк, М. Славової, К. К. Сміт, О. Тараненко, Р. С. Трайтс, М. Флегел, К. Шьонфельдер зосереджена на літературному опрацюванні дитинства та його буттєвих проєкціях.

Мета і завдання статті. Обираючи предметом дослідження поетику сучасної прози про дітей, опиняємося водночас у перспективному аналітичному просторі (де ймовірні значні відкриття у сфері художності) та надзвичайно складному лабіринті методологічних підходів до літератури як особливого виду мистецтва, до літератури про дітей як оригінального мікроутворення в межах питомо літератури, до поетологічних параметрів моделювання художнього світу в призмі радості. Маючи намір змодельювати поетологічну парадигму репрезентації «радості», зосереджуємо дослідницький дискурс у семантиці ключового поняття – парадигми.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Для побудови поетологічної парадигми художнього світу творів про дітей (у сукупності прийомів «закодування–розкодування» смислів) видається важливим загальнофілософський підхід до сутності поняття парадигми як матриці постановки дослідницького завдання. Парадигматичну конфігурацію наукового дискурсу радості упродовж століть творили: Платон, котрий убачав у ідеях реально існуючі прообрази речей, їх ідеальні взірці, що мають істинне існування; неоплатоністи, які моделювали співвідношення деміурга, взірця та ідей. Середньовічні філософи розвинули ідею творення світу за образом та подобою Божою. Представники німецького класичного ідеалізму аналізували принципи внутрішньої та зовнішньої єдності різних формоутворень (скажімо, Шеллінг та Гегель за основу впорядкування та цілісної організації природних тіл обрали духовний, ідеальний прообраз). Саме поняття «парадигми» науково обґрунтував та ввів у широке застосування позитивіст Г. Бергман для характеристики певної нормативності методології.

Досить часто поняття парадигми ототожнюється з поняттям «картина світу». Таке тлумачення видається найближчим до спроб пізнати естетичну природу літературного твору, онтологічний сенс, закодований у його іманентній структурі (фікційній за своєю природою), світ особистісних репрезентацій, що своєю чергою зумовлюють рецепцію та інтерпретацію. Поетологічна парадигма, на нашу думку, у контексті обраної для дослідження проблеми (поетика радості) в концентрованому вигляді репрезентує художню модель літератури про дітей саме у домінуванні радості (як концепту, як смислотворчого стрижня, як формомоделюючого чинника, як «рецептивного ключа», як способу визначити інтерпретаційні підходи до пізнання художнього світу). Суголосність із підходами Т. Куна може бути зреалізована у своєрідному способі потрактування «хронотопного контексту» запропонованої проблеми. Прикладом може слугувати поетика повісті «У дзеркалі, у загадці» та роману «Помаранчева дівчинка» Юстейна Гордера, роману «Страшенно голосно та неймовірно близько» Джонатана Сафрана Фоера та повісті «30 кіло надії» Анни Гавальди. Твори норвезького та американського письменників, а також французької авторки були створені майже одночасно з конкретизацією фундаментальних наукових розмислів американського фізика, відтворені з дотриманням міметичного канону, однак у властивій для літератури кінця XX – початку XXI століть ідіостильовій манері, художній світ прози про дітей виявляє кілька провідних аналогій: вікова перехідність (межовість – адже всі персонажі – підлітки) традиційно асоціюється зі сумнівом, пошуком, артикуляцією запитань; зображений художній світ моделює психологічний, емоційний, інтелектуальний катарсис із наполегливим пошуком міжособистісної гармонії (коли не виправдовуються традиційні шляхи зближення унікальних сутностей); індивідуальні авторські стратегії підтверджують методологічну настанову американського філософа Пола Карла Фойєрабенда. Дослідження прози про дітей у традиційно-новаторському методологічному

контексті дає підстави репрезентувати поетологічну парадигму радості в аналітичному руслі принципу «допустиме все», що не перешкоджає прогресу розвитку науки.

У межах дослідження літературних творів, головним героєм яких є дитина, герменевтичний метод видається базовим для пізнання онтологічної сутності твору. Художня комунікативна дійсність, вступаючи у синтез із людським розумом та рівнем сприйнятливості, творить нове читацьке розуміння. Онтологізація герменевтики як загальної інтерпретації актуалізує питання «цілісності душевно-духовного життя» людини, акцентуючи на «здійсненні буття» [3, с.157], причому важливе значення перспективності надається до принципової відкритості та тривалості інтерпретації.

Вивчення людського розуміння та здатності до розуміння корелює із поняттям рефлексії, оскільки психологічна складова є визначальною у процесі розкодування смислової площини твору. Герменевти-теоретики Ф. Шлейєрмахер, В. Дільтей, М. Хайдеггер, Г.-Г. Гадамер, П. Рікер, В. Ізер заклали основи та чітко визначили інтерпретаційну сутність методології. Виникнення та головну суть герменевтики М. Зубрицька пояснила «смысловим зміщенням акцентів з питання про те, як дух втілюється в тексті, на питання про те, як аудиторія сприймає той чи інший текст» [1, с. 110]. Суб'єктивізація та домінантність адресата у процесі пізнання є передумовою для цілісної інтерпретації.

Особистісна складова при аналізі літературного твору постає стимулом для втілення принципів дослідження герменевтичного кола, оскільки накладання досвіду читача на художній твір з метою виявлення якомога більшої кількості референцій уможливорює розуміння літературного твору. Аналіз та осмислення художньо репрезентованого світу дитинства ускладнюється, власне, цією інтерсуб'єктивністю розуміння, але саме складність та багатоаспектність процесу «зрозуміння» уможливорює необхідну множинність інтерпретаційних векторів.

Дослідження поетики радості в просторі сучасної прози про дітей актуалізує проблеми моделювання (сміслового закодування), а також рецепції (сміслового розкодування) художнього простору літературного твору в межах структурування парадигми радості. Її суб'єктивна специфіка комплікує неоднозначну проблематику творів (головними героями яких є підлітки) при «вписуванні» у конкретну читацьку свідомість.

Специфіку проекції герменевтичної теорії вбачаємо в тому, що кожний читач по-своєму «працює» з твором. Оприявлення витоків, трансформацій значення та ролі радості як феномену може бути представлене на основі опрацювання філософських першоджерел, оскільки концептуальне значення радості передусє літературно-культурному чи літературно-теоретичному аспекту. Герменевтичні засади пізнання літературного твору про дитину констатують часткову владу читача, для якого інтелектуально-емоційна інтерпретація художньої дійсності означає зміну власного внутрішнього світу. Перетинання ментальності/інтенційності твору та читача провокують нову умовну дійсність: створену читачем та для читача. Накладання читацького досвіду на текстову матрицю та не завжди відразу усвідомлене читачем його «перетракування» та «перепрограмування» є обов'язковою складовою входження у твір.

Потрактовані Р. Бартом культурні коди, закладені в кожному творі, актуалізують його «над-статус», уточнюючи координати герменевтичного кола, котре замикає літературний твір у його потенційній інтерпретації. Для аналізу поетологічних аспектів радості на матеріалі сучасних прозових творів про дітей важливо визнати рухомість цих координат, гнучкість і почасти непередбачуваність руху означеного кола. Побачені (зауважені чи віднайдені) культурні коди дають можливість увести в спільне дослідницьке поле надзвичайно різні за усіма рівнями поетологічного дискурсу твори.

Почергова зміна перспектив та ступеня розкодування сенсів, чим є пізнання літературного твору,

спрощують багаторазово проанонсоване завдання дослідника-інтерпретатора, а саме – виявити закладені автором, проте не усвідомлені ним смислові коди. Задум автора, втілений у фікційній площині твору, створює «інтерпростір», однаково спільний та новий для всіх учасників творчого комунікування, що перспективно розростається до емоційно-психологічного спілкування.

Метод герменевтики, що сягає корінням давніх сакральних традицій, а також апелює до свідомості читача/інтерпретатора і його пізнавальних здатностей, оприявнює, на наш погляд, певні кореляції із феноменологічним підходом у процесі пізнання. Здатність твору промовляти до читача на рівні рефлексії, ментально впливати на нього та підсвідомо мотивувати до постійно тривалого «знаходження» прихованого сенсу уможливлений для дослідників завдяки феноменологічній методології.

Дослідження літератури ХХІ століття закономірно вписується у межі, задані феноменологією. Твір, що є втіленням свідомості та суб'єктивності автора, героя і читача, становить особливий ментальний полілог, невлонима сутність якого, власне, і є його цінністю. Контекст сучасного літературознавчого дослідження звужується завдяки вибору конкретних проблемних координат: у цій роботі для аналізу обрані твори письменників різних національностей про дітей-підлітків. Окрім того, увага зосереджена на проблемно-критичній категорії радості, що тематизує дослідження.

Із феноменологічної перспективи розмежування тексту і твору полягає у його активності: «текст оживає тільки тоді, коли він реалізується, і крім того, ця реалізація в жодному разі не є залежною від індивідуальних рис читача – ця залежність зумовлюється різними зразками тексту» [2, с. 349]. Твір існує, коли його читають, проте власною екзистенцією він завдячує лише собі. Тягло-динамічна сутність, закладена потенційно у творі, дає йому змогу започаткувати власне незалежне буття, після чого йдеться про входження читача у твір. Феноменологічна незалежність твору про дитинство позначена його

здатністю динамізувати свідомість читача, а відтак і розгортати свою природу.

Необхідність інтерпретації з урахуванням феноменологічних засад полягає у множинності смислів, потенційно належних твору, та категоричному запереченню надання конкретного сенсу. Феноменологічний підхід забезпечує певну цілісність процесу інтерпретації створеного автором художнього світу твору про дитину в повісті «У дзеркалі, у загадці». Реципієнт Юстейна Гордера, прочитавши анотацію до книжки та налаштувавшись на історію останніх днів життя смертельно хворої дівчинки, з перших сторінок повісті почуває себе розгубленим, адже очікування суму й туги знівельовані на користь безмежної радості дівчинки від того, що вона чує запах різдвяної ялинки та відчайдушно мріє про лижі. Світлий настрій повісті обеззброює читача, який був готовим вкласти все своє пережите горе у трагічну скарбницю головної героїні.

Особливо самостійною та творчою якістю наділений читач у межах методу рецептивної естетики, яка своїм упровадженням та розвитком завдячує німецьким теоретикам літератури, засновникам Констанської школи критики Г.-Р. Яуссу та В. Ізеру. Опрацювання герменевтичних принципів Ф. Шлейєрмахера, феноменологічних засад Р. Інгардена постали спонукою для розшукування у творі імпліцитного читача як ідеальної структури, закладеної в інтенційності твору та призначеної для його правильного сприймання. Для дослідження особливостей «вбирання» читачем запропонованої автором художньої моделі принципово важливим є переконання, що фокус уваги зміщується з поля творчості у поле його рецепції. Читач літературного твору про дитину (дитинство) з погляду рецептивної естетики є особливо активним співтворцем, тим, хто не тільки заповнює «порожні» місця у творі (за У.Еко), а бере участь у продукуванні нового інтенційно наповненого твору та провокує створення нових смислових «лакун», котрі своєю чергою запускають новий виток спіралі.

У контексті проведеного дослідження ми звернулися до актуалізованої В.Ізером кореляції «текст–контекст–читач». Взаємодією літературного та позалітературного контекстів дослідник пояснює множинність, а інколи і суперечливість розумінь того самого літературного твору різними людьми у різні часи. Більше того, та ж людина, згідно із положеннями рецептивної поетики, інтерпретує той самий твір по-різному: життєвий досвід, особистісний горизонт, щоденні обставини, зміни характеру – все, що обрамлює людське життя упродовж певного часу, знаходить безумовне відображення у сприйманні, розумінні та тлумаченні літератури.

Для літературознавчого опрацювання сучасних творів про дітей (зокрема, Ю.Гордера, Дж.С.Фоера, А.Гавальди), методологію рецептивної поетики, на наш погляд, слід застосовувати з огляду на конкретизацію проблемності дослідження – втілення парадигми радості у фікційній площині творів про дітей. Принципи, задекларовані методологією, уможливають аргументованість думки про існування взаємозв'язку автора та читача за посередництва твору, адже реципієнт видається важливим інтенційним чинником авторського моделювання художнього світу, а також надає твору свободу, реалізуючи його інтерпретацію.

Процес значеннєвого розкодування твору зосереджений, зокрема, і на особистості читача, тому «внесення» читацького досвіду як ключового чинника в інтерпретацію літературного твору може бути представлене на матеріалі романів та повістей Ю.Гордера, Дж.С.Фоера та А.Гавальди. Скажімо, в романі «Помаранчева дівчинка» на досвід автора накладений досвід головних героїв – батька та сина – та досвід читача. Роман «Страшенно голосно і неймовірно близько» постає мозаїкою трагічних досвідів усіх героїв роману, а повість «35 кіло надії» ментально потребує читацького досвіду для вирішення категоричної екзистенційної проблеми (інакшості у реальному світі).

Важливою передумовою інтерпретації творів сучасних авторів є урахування того, що авторська (художня)

реальність є водночас і реальністю читача. З одного боку, це полегшує процес читання та аналізу, адже автор у свідомості реципієнта є йому близьким, і потенційно можна перепитати те, що незрозуміло, чи вступити в дискусію стосовно того, з чим складно погодитися. З другого боку, така часова близькість накладає на читача велику відповідальність у процесі інтерпретації: інтуїтивно читач прагне правильно зрозуміти сказане автором, «розшифрувати» закладене у творі «послання».

Метафоричні роздуми про стосунки автора та читача представив Л. Стерн, якому літературний твір нагадує «арену, де читач і автор беруть участь у грі уяви [...] літературний текст повинен бути задуманий так, щоб заангажувати уяву читача до процесу творення речей, що знаходяться поза ним, заради нього самого, заради читання, яке приємне тільки тоді, коли активне і творче» [2, с. 349-350]. Оскільки художній простір є втіленням майже недосяжної золотієї середини, потенційна інтерпретація читачем твору для автора та сама інтерпретація твору читачем роблять і автора, і реципієнта однаково відповідальними у процесі «творення», оскільки читання, згідно з представниками рецептивної естетики, є творенням нового тексту.

Погоджуємося, що «на зламі XIX–XX сторіччя ієрархічні контури в кореляції “автор-читач” ставали щораз розмитішими. Дедалі виразніше окреслювались контури тенденції до зміни ролей автора і читача: автор поступово позбувався функції скеровувати та контролювати процес читацького сприйняття і переходив до стратегії залучення читача до співтворчості в художньому процесі» [1, с. 30]. Письменники нового світогляду, чия доля та творчість припали на період «рольової» літературної невизначеності та термінологічної розмитості, апелюють до читацької свідомості, аби залучити її до активної взаємодії, найрізноманітнішими способами. Так, Ю. Гордер зробив читача учасником загадкової історії кохання людини, яка перед смертю написала «лист в майбуття» осиротілому синові (роман «Помаранчева дівчинка»), а також запросив

його в гості на останнє Різдво в житті тяжко хворої Сесілії Скутбю (повість «У дзеркалі, у загадці»). Дж. С. Фоер познайомив свого читача із «особливим» підлітком Оскаром, який втратив батька під час теракту (роман «Страшенно голосно і неймовірно близько»); А. Гавальда, ймовірно, нагадує своїм читачам про їхні злети та падіння, розповідаючи невеселу історію «боротьби зі школою» Грегуара Дюбоска (повість «35 кіло надії»).

Послугуючись поняттями «нормальної науки», перед відчуттям наукової революції та майже канонізованим статусом поняття парадигми, акцентуємо на тому, що напрям виокремлення та розуміння дитячої літератури як сталого літературного канону залежить від обраного дослідником підходу. У цьому контексті літературознавство завдячує науковим розвідкам болгарського літературознавця Маргарити Славової. Дослідниця констатує нерівноправне місце дитячої літератури «попелюшковою» метафорою та підсумовує головні вектори дослідження дитячої літератури: психологічний підхід реалізується у злитті природи твору та природи реципієнта-дитини, а також виокремлює особливу читацьку публіку (Дж. Крюсс), а культурологічний та соціальний підходи актуалізують «дитячий» простір цієї літератури [4, с. 8-13]. Попри те, що дитячу літературу розглядають із найрізноманітніших аспектів (з погляду рецептивної естетики – особливий діалог автора з читачем, феноменології – особливе «промовляння» тексту, герменевтики – своєрідна процесуальність пізнання), педагогічний компонент та педагогічний підхід постає ключовим для її розуміння та наукового тлумачення: «Принципова відмінність між дослідженнями дитячої літератури та загальним літературно-критичним дискурсом полягає в тому, що якщо “дорослу” літературу вивчали у її зв'язках з філософією, історією ідей та естетикою, дитячу літературу завжди відносили до виховання» [4, с. 7]. М. Славова звернулася до постаті Ж.-Ж. Руссо, який романом-трактатом «Еміль, або Про виховання» вперше наголосив на педагогічній складовій дитячої літератури, що

сьогодні частково ускладнює літературознавчий дискурс. Кореляція «дидактичне-художнє» реалізує естетичну тематику і проблематику крізь педагогічну призму, а дидактичний компонент дитячої літератури постає «втягуванням» читача-дитини у вирішення непосильних головному героєві проблем, апелюючи до «зрілості» та «досвідченості» читача.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Упродовж останніх у часі двох десятиліть сучасні письменники різних національностей та різних поколінь звертаються до проблеми дитинства, що, на нашу думку, засвідчує усвідомленість витіснення дитини на околиці суспільства, захопленого/поглинутого стрімким поступом у невизначеність. Незнання, як відомо, відштовхує дитину та лякає її, а приміряна роль маргінального персонажа не покидає впродовж усього життя. «Доросла» проблематика творів про дітей намагається, на наш погляд, зазирнути у найсокровенніші таємниці буття, оскільки, ймовірно, саме за допомогою постаті дитини автор здатен ступити у задзеркалля світу.

Герой-дитина у дитячій літературі репрезентований із необхідністю себе-впізнання читачем (також дитиною) з подальшими цілями психологічного, дидактичного, розвиваючого характеру. Натомість, персонаж юного віку в літературі, адресованій дорослому читачеві, відповідає, насамперед, філософсько-проблемному задуму автора: надати актуалізованій проблемі особливого емоційно-психологічного насичення та драматизму.

Таким чином, поетологічна парадигма радості в літературі про дитинство має істотні відмінні ознаки у творах «дорослої» та «дитячої» літератури. Передусім це смислові, світоглядні відмінності, які водночас проектують тотожну екзистенційну значущість. Проблема дитини та дитинства в художньому світі стає важливою проблемою як онтологічно-ціннісного осмислення, так і поетикального дослідження.

Література:

1. Зубрицька М. О. Homo legens : читання як соціокультурний феномен. Львів : Літопис, 2004. 352 с.
2. Ізер В. Процес читання : феноменологічне наближення. *Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* Львів : Літопис, 2001. С. 349–366.
3. Літературознавчий словник-довідник / авт.-уклад. Р. Гром'як, Ю. Ковалів та ін. Київ : ВЦ «Академія», 1997. 752 с.
4. Славова М. Волшебное зеркало детства. Статті о детской литературе. ИПЦ «Киевский университет». Киев, 2002. 94 с.

References:

1. Zubrytska M. O. Homo legens : chytannia yak sotsiokulturnyi fenomen. Lviv : Litopys, 2004. 352 s.
2. Izer V. Protses chytannia : fenomenolohichne nablyzhennia. *Antolohiia svitovoi literaturno-krytychnoi dumky KhKh st.* Lviv : Litopys, 2001. S. 349–366.
3. Literaturoznavchyi slovnyk-dovidnyk / avt.-uklad. R. Hromiak, Yu. Kovaliv ta in. Kyiv : VTs «Akademii», 1997. 752 s.
4. Slavova M. Volshebnoe zerkalo detstva. Staty o detskoj lyterature. YPTs «Kyevskiy unyversytet». Kyev, 2002. 94 s.

УДК 821.161.2.09

О.П. Куца

проф., д.філол. наук (м.Тернопіль)

DOI 10.25128/2617-3427 19.51.06

**Творчість Т. Шевченка у драгоманівській програмі
«нового виду» українства**

У статті розглянуто літературно-естетичну концепцію Драгоманова кінця 70-х – 80-х рр. ХІХ ст. крізь призму прочитання українськими культурними діячами його засадничої праці «Шевченко, українофіли й соціалізм». Простежено полемічний дискурс, який увиразнює тогочасну рецепцію програми Драгоманова «нового виду» українства. З'ясовано своєрідність його поглядів на творчість Шевченка, що стала вагомою складовою цієї програми і загалом драгоманівської історіософської концепції. Підсумовано, що відокремлення національних мотивів від політичних у названій праці призвело до надто вузького розуміння

ЗМІСТ

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА	3
СВІТЛАНА БОРОДИЦА	
ІСТОРИОСОФСЬКИЙ КОД В ІСТОРИЧНІЙ ПОВІСТІ «ШЕСТИКРИЛЕЦЬ»	
КАТРИ ГРИНЕВИЧЕВОЇ	3
ЛЕСЯ ВАШКІВ	
РИСИ ТВОРЧОГО ПОРТРЕТА ЛЕСІ УКРАЇНКИ-ДРАМАТУРГА	14
М.П. ГНІЗДИЦЬКА	
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА КРИЗЬ ПРИЗМУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ	
ЮРІЯ КОСАЧА В ЕСЕ «НА ВАРТІ НАЦІЇ»	35
НАТАЛІЯ КАРАЧ	
ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНА РЕЦЕПЦІЯ ПРОЗИ ІРИНИ ВІЛЬДЕ	51
Р.А. КОХАН	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА РАДОСТІ В СУЧАСНІЙ ПРОЗИ	
ПРОДІТЕЙ: ПОЕТОЛОГІЧНА ПЕРСПЕКТИВА	65
О.П. КУЦА	
ТВОРЧІСТЬ Т. ШЕВЧЕНКА У ДРАГОМАНІВСЬКІЙ ПРОГРАМІ «НОВОГО	
ВИДУ» УКРАЇНСТВА	77
ЛАРИСА КУЦА	
СИНТЕЗ ДУШЕВНОГО І ПЕЙЗАЖНОГО «ПЛЕНЕРИЗМУ» У ЗБІРЦІ ІВАНА	
ФРАНКА «ІЗ ДНІВ ЖУРБИ»	94
ІРИНА РОЗДОЛЬСЬКА	
СТРИЛЕЦЬКИЙ ШЕВЧЕНКОЗНАВЧИЙ МЕМОРАТ: ЖАНРОВІ ТА ГЕНЕРАЦІЙНІ	
ОСОБЛИВОСТІ	107
ТЕТЯНА СКУРАТКО	
ОСОБЛИВОСТІ ПОЕТИКИ ПОЕМИ І. ДРАЧА «ЛЕОНАРДО ДА ВІНЧІ»	122

ОЛЕКСАНДР ТКАЧУК

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАРАТИВНИХ ТЕХНІК У МАЛІЙ ПРОЗІ НАТАЛІ
КОБРИНСЬКОЇ 133

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ 146

МАРІЯ ДАНИЛЕВИЧ

ПАВЛО ГРАБОВСЬКИЙ ПРО РОСІЙСЬКОМОВНІ ПЕРЕКЛАДИ ТВОРІВ
ШЕВЧЕНКА: ДЕТЕРМІНАНТИ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ДІЙ 146

РЕЦЕНЗІЇ 160

ЛЕСЯ ВАШКІВ

«Я НЕ ДІЙШОВ ДО ВЕСНЯНОГО САДУ...» 160

МИКОЛА ЗИМОМРЯ, МИКОЛА ТКАЧУК

ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕАЛЬНОСТІ КРИЗЬ ПРИЗМУ
ПОСТПОСТМОДЕРНІСТСЬКОЇ ПРОЗИ 167

Періодичне видання – виходить двічі на рік

Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Літературознавство: Збірник наукових праць / За ред. д.ф.н. Ткачука М.П. – Тернопіль: ТНПУ, 2019. – Вип. 51. –187 с.

Науковий редактор – Микола Платонович Ткачук
Технічний редактор – О.М.Ткачук

Здано до складання 9.12. 2019. Підписано до друку 12 12.
2019.

Формат 60×90 / 8. Папір офсетний. Гарнітура академічна.
Ум. друк. арк. 36 Тираж 300

Редакційно-видавничий відділ Тернопільського
національного педагогічного університету імені Володимира
Гнатюка

46004, м. Тернопіль, вул. М.Кривоноса, 2, ауд. 81.